

REGERINGSKANSLIET
li.remissvar@regeringskansliet.se
li.smf@regeringskansliet.se

Kommunledningskontoret

KU.2025.306

2025-12-04

Svar på remiss av betänkandet SOU 2025:93 En robust skogspolitik för ett aktivt skogsbruk, LI2025/01500

Sådant som kommunen tycker är bra med remissen:

+ Att det säkerställs att det i framtiden även kommer att finnas en tillgång på svensk skogsråvara i en allt oroligare omvärld och framtid (del 2 s. 553–743).

Den tidigare grundfrågan i delbetänkandet var att produktionsskog ska ses som pågående markanvändning så att skogsproduktion är något som en skogsägare ska kunna leva på utan att det ska påverka andra samhällsmål negativt. Skogen har alltid varit viktig för det svenska folket men hur och på vilket sätt har varierat historiskt (del 1 s. 330–346). Flera av dessa delar har nu inarbetats i slutbetänkandet på följande sätt:

a) Produktionsmålssystem för uppföljning och utvärdering (del 2 s. 553–567)

Systemet ska ge en tydligare struktur för hur skogsbrukets produktionsmål följs upp, med indikatorer som mäter både virkesproduktion, skogens tillväxt och dess långsiktiga uthållighet. Detta ska kopplas nära till miljömålsarbetet och därmed säkerställa att både produktions- och miljömål kan balanseras. Detta tycker Högsby kommun är en viktig aspekt, att dessa båda gränsdragningar klargörs mellan målen.

b) Skogsodlingsmaterial (del 2 s. 569–586)

som är en central del av skogspolitiken. Utredningen betonar behovet av att säkerställa tillgång till genetiskt varierat, klimatanpassat högkvalitativt skogsmaterial och biomassa för att möta framtida krav på produktion, biologisk mångfald och klimatanpassning.

Högsby kommun anser att skogen som resurs är viktig och att balansen mellan de olika skogstyperna; gran- tall- och ädellövskog behöver harmonieras för att kunna nå ovanstående krav. Detta klargörs i utredningen, vilket kommunen välkomnar. När det gäller annan skogsmassa från träsorter som idag inte finns i den svenska skogen

återkommer kommunens synpunkt på det längre ned i detta yttrande om eventuella risker knutna till det.

c) Bättre återväxt (del 2 s. 610–629)

Detta utgör en viktig del av betänkandet och anses vara en avgörande faktor för ett långsiktigt hållbart och produktivt skogsbruk. Utredningen konstaterar att återväxten efter avverkning inte alltid är tillräcklig och föreslår därför ett antal åtgärder för att säkerställa bättre återväxt. Detta kan göras genom:

Skärpta krav på återväxtkontroll: Skogsstyrelsen föreslås få ett tydligare mandat att följa upp återväxten och säkerställa att lagstadgade krav uppfylls.

Förbättrad planering: Betänkandet framhåller vikten av att markägare planerar återväxten redan i samband med avverkning, inklusive val av trädslag och metod.

Stöd för klimatanpassning: Återväxten ska i högre grad ske utifrån klimatanpassade trädslag för att möta framtida förhållanden. Här har Högsby kommun en annan syn, när det gäller val av trädsorters som inte finns i den svenska skogen idag. Detta återfinns längre ned i detta yttrande.

Ekonomiska incitament: Förslag om att utveckla stöd eller rådgivning för markägare som investerar i återväxtåtgärder med hög kvalitet ska införas.

Ökad variation: Utredningen betonar att återväxt inte bara handlar om volym utan även om att skapa varierade bestånd som stärker biologisk mångfald och motståndskraft mot skador.

Uppföljning och statistik: Ett nytt system för nationell återväxtstatistik föreslås för att bättre kunna följa upp utvecklingen över tid.

d) Bättre ungskogar (del 2 s. 631–637)

Utredningen konstaterar att många ungskogar i Sverige inte utvecklas optimalt, vilket riskerar att minska både virkesproduktion och biologisk mångfald. Därför föreslås ett paket av åtgärder för att skapa bättre ungskogar.

Bland annat genom att göra tidigare åtgärder genom röjning och gallring, ha en större variation när det gäller trädslagen för att öka skogens motståndskraft.

Skogsstyrelsen får ett tydligare uppdrag att följa upp ungskogarnas tillstånd och att rapportera detta nationellt. Dessa ska inte bara ses som en produktionsresurs utan som viktiga parametrar för den biologiska mångfalden och som kan bidra till Sveriges klimatnytta för att nå de svenska miljökvalitetsmålen. Högsby kommun välkomnar det.

e) Gödsling och askgödsling (del 2 s. 638–679)

En metod som redan används men som kan bli ännu mer effektiv om den används för att öka skogsproduktionsnyttan, men med tydliga hänsynstaganden till miljö och klimat.

Högsby kommun tycker att detta är viktig och att det sker på ett kontrollerat sätt med hänsyn tagna till näringsläckage till den omgivande miljön.

Utredningen konstaterar att gödsling kan ge betydande produktionsökningar på kort sikt, men att användningen måste ske under strikt kontroll för att undvika negativa effekter för både vattenkvalitet, biologisk mångfald och klimatmål, vilket Högsby kommun helt stödjer.

Högsby kommun håller med författarna och slutbetänkandet om att nuvarande regelverk för gödsling behöver ses över och även skärpas, med tydligare krav på riskbedömning och tillstånd.

Vidare anser Högsby kommun att det är ett bra förslag om förstärkt forskning kring långsiktiga effekter av gödsling av skog och att detta behöver följas upp nationellt och kommunen tycker också att detta är bra avvägt i rapporten.

f) Åtgärder för att begränsa andelen skogs- och viltskador (del 2 s. 680–714)

Skogs- och viltskador är redan idag ett problem i många produktionsskogar, speciellt vid nyproduktion. Detta bedöms som en av de mest centrala utmaningarna för ett långsiktigt hållbart skogsbruk. Utredningen konstaterar att skador från både stormar, insekter, svampangrepp, viltbete och klimatförändringar hotar både skogsproduktionen och att kunna uppnå flera miljökvalitetsmål.

Det är viktigt att göra åtgärder kring detta. Därför föreslås ett antal åtgärder för att begränsa skogsskador. Bland annat så behövs ökad samverkan mellan myndigheter, skogsägare och forskare för att snabbt och effektivare kunna behandla nya skadehot mot skogen. Ökad forskning och kunskap behövs på ämnesområdet och markägare ska bättre kunna rapportera inträffade skador via digitala system som tillsammans med ett nationellt system för skogsövervakning ska införas. Utredningen lyfter behovet av att utveckla stöd eller ersättningssystem för markägare som drabbas hårt av viltskador, vilket Högsby kommun tycker är särskilt bra.

Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket föreslås få tydligare roller i att följa upp viltskador och att rapportera dessa nationellt.

g) Lägsta ålder för föryngringsavverkning (del 2 s. 716–731)

Idag anger skogsvårdslagen (1979:429) en lägsta ålder för när föryngringsavverkning är tillåtet att göras. Utredningen konstaterar att nuvarande regler ibland leder till för tidiga avverkningar, vilket kan minska både virkesproduktionen och genom det även skada värdefulla naturvärden.

Slutbetänkandet föreslås en översyn och justering av regelverket. Bland annat när det gäller justering av åldersgränser för vissa trädslag. Att ha en mer flexibilitet när det gäller att koppla reglerna till beståndens faktiska utveckling och tillväxt snarare än deras faktiska ålder.

Detta tycker Högsby kommun är bra då det tar hänsyn till bättre förutsättningar för biologisk mångfald och att fler och större skogsbestånd kan få växa upp och därmed även hjälpa till med koldioxidinlagringen i biomassan.

Skogsstyrelsen föreslås få ett tydligare ansvar för att följa upp och ge vägledning kring föryngringsavverkning till skogs- och markägare, även detta stödjer Högsby kommun.

h) Robusta vägar (del 2 s. 733–743)

Detta lyfter slutbetänkandet fram som en viktig och avgörande del av infrastrukturen för ett fungerande och hållbart skogsbruk. Utredningen konstaterar att vägnätet är en förutsättning för virkestransporter, skogsskötsel, räddningstjänst och för att allmänheten ska kunna använda skogen som fritids- och rekreationsmöjligheter.

Många vägar är idag i bristande skick eller inte anpassade för framtida klimatförhållanden. Vägar ska planeras så att påverkan på vatten, våtmarker och känsliga biotoper så mycket som möjligt kan minimeras. Utredningen föreslår även att ökad användning av digitala kartor och vägdata-baser finns till för att effektivisera planering och underhåll, liknande Högsby kommuns Geosecma-system. Dessa förslag tycker Högsby kommun är bra att betänkandet tar upp.

+ Skogsstyrelsen kommer att få ett tydligt kunskapsuppdrag till skogsägare, för att under fem års tid öka kunskapen inom området skogsskötselkunskap till berörda skogsägare (del 2 s. 538–551).

Även detta tycker Högsby kommun ligger väl i linje med behovet. I tidigare delbetänkande så resonerade utredaren då om att kommunerna kanske skulle kunna få ett ansvar för denna fråga men i slutbetänkandet är det nu klarlagt att det är Skogsstyrelsens uppdrag vilket Högsby kommun välkomnar.

+ Skogsägare behöver få ekonomisk kompensation om skogsmark skulle blir till skyddad naturmark (del 1 s. 78 och del 2 s. 512 och 1011–1025). Högsby kommun tycker att det är ett bra förslag.

+ Klimatförändringar kommer att göra att aktiva förändringar är viktiga för att den svenska skogen även i framtiden ska kunna bibehålla sin vitalitet och livskraft. Det är bra att detta klargörs och uttrycks tydligt i betänkandet (del 2 s. 417–433).

+ Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket får ett tydligare uppdrag att redogöra för hur skogen ska kunna mätas i klimatnytta och hur skogen ska ses som en tillgång för att kunna ta upp koldioxid (del 2 s. 429). Likadant här, bra förslag.

+ Fokus på miljöhänsyn, artskydd, bevarande av kulturmiljöer, skydd för fågelarter och att miljöbalkens 7 kap. kan användas. Likaså att naturvårdsavtal med skogsägare upprättas för att säkerställa skydd i stället för regelrätta förbud som finns idag.

Skogsägare får ersättning eller återbetalning enligt samma regler som finns idag för detta (del 2 s. 435–533). Högsby kommun har inga ytterligare synpunkter mer än att det låter som rimliga förslag.

+ Naturreservat blir ett långsiktigt och definitivt skydd av värdefull skogsmark men kan också upphävas om det är omöjligt att skydda eller inte uppfyller sitt ändamål längre (del 2 s. 495–504).

+ Områdesskydd tas bort, likaså att biotopskydd tas bort om det inte finns fog för det längre eller det har spelat ut sin roll (del 2 s. 495–500).

+ Skogsmark blir en värderad, användbar och viktig tillgång och resurs även för framtiden och kommande generationer genom tydliga och mätbara miljö kvalitetsmål (del 2 s. 935–1 008).

Slutsatsen som Högsby kommun drar med alla dessa förslag är att det kommer att leda till en snabbare och enklare ärendehantering, för att både kunna bibehålla naturvårdsarbete och skogsskötsel samt att dessa båda uppgifter ska kunna samleva och samexistera på ett bra sätt för kommande generationer.

Mindre bra delar som kommunen gärna ser ett omtag kring:

- Främmande trädarter (del 2 s. 588–608)

Denna fråga ser Högsby kommun med viss risk, eftersom mer forskning på vilka trädarter och sorter som ska planteras in behöver göras innan förslaget införs.

I Högsby kommun har vi flera exempel på invasiva arter som förstör den svenska florán. Denna fråga behöver mer utredning och en särskild koppling till både skogsproduktions- och miljöhänsynsmål. Utredningen själv lyfter det här när det gäller främmande trädarter som både kan bidra till ökad produktion, men samtidigt medför risker för den biologiska mångfalden och ekosystemens instabilitet. Det är bra att utredningen ändå belyser och tar upp det här.

Biologisk mångfald är grundläggande för livets fortbestånd och samhällets välfärd. Högsby kommun tycker att slutbetänkandet även tar med att det kan finnas risker med att förlora värdefulla naturvärden som sedan aldrig kan återskapas. Det handlar också om demokratiska värden och att dagens generation inte ska förstöra eller förslösa kommande generationers rätt till de naturvärden som idag finns i den svenska skogen.

Avslutningsvis och sammanfattningsvis så stödjer Högsby kommun till allra största del det som står kring slutbetänkandets ambition, att skapa en robust skogspolitik som förenar ekonomisk utveckling, miljöhänsyn och sociala värden.

Kommunen uppmanar regeringen att säkerställa att de föreslagna reformerna leder till en tydlig, förutsägbar och långsiktigt hållbar skogspolitik för Sveriges skogar.

Rapporten betonar en bra balans mellan brukande och bevarande, behovet av tydligare tillsyn, stärkta sociala värden och ett aktivt EU-arbete. I övrigt har Högsby kommun inget ytterligare att tillägga mer än att det känns som en gedigen och bra genomlysning av den svenska skogspolitikén under de senaste 30 åren.

De förslag på hur den kan reformeras och göras mer ändamålsenlig, tycker kommunen låter som bra förslag på många sätt.

HÖGSBY KOMMUN

.....
Per Gröön

Kommunstyrelsens ordförande